

Slutrapport for kontrolkampagnen med Dyrevelfærdsmærket i malkekvægbesætninger

INDLEDNING

Dyrevelfærdsmærket

Fødevarestyrelsen har i perioden fra 1. maj til 31. oktober 2023 gennemført kontrolkampagne af Det Statslige Dyrevelfærdsmærke (herefter Dyrevelfærdsmærket) i malkekvægbesætninger.

Dyrevelfærdsmærket blev i 2020 udvidet til også at omfatte mejeriprodukter og kalve- og oksekød. Der var pr. 1. april 2023 2.796 kvægbesætninger tilmeldt Dyrevelfærdsmærket, hvoraf 1.894 kvægbesætninger med Dyrevelfærdsmærket på kød (besætninger, der leverer kød under mærket) og 637 kvægbesætninger med Dyrevelfærdsmærket på mælk (besætninger, der leverer mælk under mærket). Nogle besætninger producerer både kød og mælk under mærket, og tæller derfor med i opgørelsen som begge besætningstyper.

Formålet med Dyrevelfærdsmærket er gennem markedsdrevet dyrevelfærd at skabe bedre velfærd for så mange dyr som muligt samt at sikre forhold, der giver dyrene den gode start på livet. Der er f.eks. krav om, at kalve ikke må opstaldes i enkeltboks fra de er syv dage gamle, og at kalve skal mælkefodres mindst to gange i døgnet¹.

Dyrevelfærdsmærket er en frivillig mærkningsordning, hvor produktionen sker under strengere krav, end hvad der følger af lovgivningens mindstekrav, og besætningerne er underlagt en statsgodkendt kontrol. Dyrevelfærdsmærket tydeliggør niveauet af dyrevelfærd i kød- og mejeriprodukterne på en måde, der er nem og overskuelig for forbrugere. Derved skabes bevidsthed om, hvordan man som forbruger kan bidrage til bedre dyrevelfærd.

Kampagnens formål

Formålet med kampagnen var at afdække, om mælkeleverende besætninger levede op til reglerne for Dyrevelfærdsmærket på udvalgte områder, herunder at kontrollere:

- at malkekvægbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 2 hjerter på "kød - kun kalve" – ikke opstaldes kalve i enkeltbokse fra de er 7 dage gamle. Dette drejer sig om malkebesætninger, hvor kun småkalve, som sælges videre til opfødning, er omfattet af mærket
- at malkekvægbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 3 hjerter på mælk, opfylder kravene til totalarealet, hvor køerne opholder sig mellem malkningerne

¹ BEK. 1441 af 04/12/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1441>

- at malkekvægsbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 3 hjerter på mælk, sikrer sig, at ko og kalv går sammen i de første 24 timer efter kælvning.

KONKLUSION

Kampagnens resultater viser, at der er en høj regelefterlevelse vedr. totalarealet til køerne samt ko og kalvs tid sammen efter kælvning i besætninger med 3 hjerter på mælk.

Disse resultater understreger troværdigheden af Dyrevelfærdsmærket.

På baggrund af resultaterne i kampagnen bør der fortsat være et fokus på, at malkekvægsbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 2 hjerter på kød – kun kalve – overholder, at kalve ikke må opstaldes i enkeltboks, fra de er syv dage gamle. Typisk drejer det sig om nogle få uger i kalvens liv, inden den bliver flyttet til en slagtekalvebesætning, men det er vigtigt for kalvenes sociale udvikling, at de går sammen med andre kalve.

Der vil fortsat være fokus på at informere besætningerne om, hvad der kræves af dem for at være med i Dyrevelfærdsmærket. I den forbindelse vil der via udvalgte medlemmer af partnerskabet bag Dyrevelfærdsmærket blive iværksat procedurer for informationen til producenterne og særligt til nye mælkeproducenter, der tilmeldes under mærket på niveau 2 på "kød – kun kalve". Fra 1. juli 2024 vil der blive ændret krav ved besætnings tilmelding til ordningen, så de nye mælkeproducenter, der tilmeldes under mærket på niveau 2 på "kød – kun kalve" får et skærpet fokus på, hvad det indebærer at producere under ordningen.

RESULTATER

I alt er der udført 250 kontrolbesøg. 151 af dem er udført i malkekvægsbesætninger, der er med i Dyrevelfærdsmærket med 3 hjerter på mælk, hvilket svarer til ca. halvdelen af disse besætninger på landsplan.

De resterende 99 er udført i malkekvægsbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 2 hjerter på "kød - kun kalve", hvilket svarer til ca. 15 pct. af disse besætninger på landsplan.

I de 151 kontroller i malkekvægsbesætninger i Dyrevelfærdsmærket med 3 hjerter på mælk gav kontrollen af totalarealet ikke anledning til bemærkninger. Alle kontrollerede besætninger havde således det krævede totalareal, som skal være til rådighed for køerne mellem malkningerne.

Derudover var det kun 1,3 pct. af de 151 besætninger, dvs. i alt to besætninger, der blev vejledt om, at ko og kalv skal gå sammen i mindst 24 timer efter kælvning.

Ud af de 99 kontroller på malkekvægsbesætninger, som er med i Dyrevelfærdsmærket med 2 hjerter på "kød – kun kalve" - er der givet 21 vejledninger (21,2 pct.) om, at kalve ikke må opstaldes i enkeltboks, fra de er syv dage gamle.

En vejledning indeholder en oplysning om, at hvis der på et senere tidspunkt konstateres overtrædelse af reglerne vedrørende mærket, kan det medføre udelukkelse fra ordningen.

Ingen af producenterne fik frataget godkendelsen til Dyrevelfærdsmærket, da der i alle tilfælde var tale om førstegangsovertrædelser vedrørende den frivillige dyrevelfærdsmærkeordning.

Tabel 1

	 "Kød-kun kalve" Kalve over 7 dage ikke i enkeltboks	 Mælk Totalarealet til køerne i stalden	 Mælk Ko-kalv sammen mindst 24 timer efter kælvning
Antal kontroller	99	151	151
Vejledning	21 (21,2 %)	0	2 (1,3 %)
Udelukkelse fra Dyrevelfærdsmærket	0	0	0

Tabellen viser antal af udførte kontroller og antal af kontroller med vejledninger.

METODE

Fødevarestyrelsen har i perioden fra 1. maj til 31. oktober 2023 gennemført en kontrolkampagne af Det Statslige Dyrevelfærdsmærke (Dyrevelfærdsmærket) i malkekvægsbesætninger. Der blev udført 250 kontroller i alt.

Kontrollerne blev gennemført som uanmeldt kontrol i de udpegede besætninger. Der blev udført:

- 99 kontroller i malkekvægsbesætninger, der er tilmeldt til parallelavl, hvor kun småkalve, som sælges videre til opfedning, er omfattet af mærket
- 151 kontroller i malkekvægsbesætninger, der er tilmeldt Dyrevelfærdsmærket med 3 hjerter på mælk.

I malkekvægsbesætningerne med 3 hjerter på mælk blev antallet af køer kontrolleret via et udtræk i CHR. På baggrund af plantegning eller opmålinger af stalden med lasermålere blev det kontrolleret, om totalarealet er tilstrækkeligt. Med totalareal menes der det areal, der til enhver tid er tilgængeligt for køerne, og hvor køerne opholder sig i stalden mellem malkningerne. Totalarealet pr. malkeko skal være mindst 6,6 m² for små racer og 8,0 m² for store. 2 m² af arealet kan udgøres af udeareal, hvis det altid er til rådighed. Derefter blev landmanden spurgt ind til procedure ved kælvning og adskillelse af ko og kalv.

Der blev taget højde for besætninger med Salmonella Dublin, hvor der forelå dyrlægeerklæring om, at det på grund af smittebeskyttelse var nødvendigt med fravigelser fra kravene (f.eks. tidligere adskillelse af ko og kalv efter kælvning), og handlingsplan, der efterleves med henblik på sanering for sygdommen.

I malkekvægsbesætningerne med 2 hjerter på kød – kun kalve – blev der med baggrund i et udtræk fra CHR med fødselsdato, dyrenummer og køn, tjekket op mod øremærkenumre, at kalvene under Dyrevelfærdsmærket ikke var opstaldet enkeltvis, fra de er 7 dage gamle.

Forud for kampagnen har Landbrugsstyrelsen og Partnerskabet bag Dyrevelfærdsmærket været informeret om gennemførelsen af kampagnen, så besætningerne løbende blev orienteret om kontrolkampagnen og kravene, som blev kontrolleret. Ligeledes har der været en løbende dialog under kampagnen med udvalgte medlemmer i Partnerskabet, der har medvirket med en fortsat information om reglerne for at producere under Dyrevelfærdsmærket til mælkeproducenterne via nyhedsbreve, SoMe og andre informationskanaler.